

Araling Panlipunan

Quarter 1 - Week 7

Ang mga Lugar na Sensitibo sa Panganib Batay sa Lokasyon at Topograpiya

Araling Panlipunan - Grade 3

Alternative Delivery Mode

Quarter 1 - Week 7: Ang Mga Lugar na Sensitibo sa Panganib Batay sa Lokasyon at
Topograpiya

First Edition, 2020

Republic Act 8293, section 176 states that: No copyright shall subsist in any work of the Government of the Philippines. However, prior approval of the government agency or office wherein the work is created shall be necessary for exploitation of such work of profit. Such

Pasiuna

Kini nga Modyul sa mga Tinun-an giandam alang sa sama nimong tinun-an nga anaa sa ikatulong ang-ang aron magamit nimo sa imong pagtuon sa Araling Panlipunan. Tuyo niining Modyul nga magiyahan ka nga magdesisyon ug maglihok nga adunay pagpakabana alang sa kaa-yohan sa tanan.

Ang mga pagtulon-an niini nga Modyul giayo pagsusi ug gipahiluna aron mahiuyon sa imong idad, interes, ug pangina-hanglanon ug niini nga panahon.

Kini nga Modyul ngadto sa lima ka adlaw alang sa usa ka semana nga pagtuon.

Gawas sa paghisgot-hisgot, ang matag pagtulon-an adunay buluhaton nga labaw nga nagpauswag sa nakat-onansa mga tinun-an. Adunay mga eksamin sa kataposan sa matagpagtulon-an aron mapalig-on ang nakat-onan sa mga tinun-an.

Gilaoman nga pinaagi niini nga Modyul, makat-onan sa mga tinun-an ang paghigugma ug paghatag og bili sa ilang kaugalingon, pamilya, ug isigkatawo.

Alamin

Kini nga modyul gihimo ug gisulat para makatabang kanimo nga makat unan ang mga butang kabahin sa kaimportante sa pagkahibalo sa mga paghitabo sa atong palibot aron malikayan ang mga panghitabo nga dili angayan mahiaguman sa mga tawo, ug mga bata nga sama kanino.

Ang pagtulun-an mahitungod sa Mga Lugar nga Sensitibo sa Peligro Basi sa Lokasyon ug Topograpiya, maggiya kanato sa dugang impormasyon sa mga lugar nga peligro ug sensitibo.

Ang pinulungan nga gigamit gipahaum sa abilidad sa magtutuon. Ang pagtulun-an nahan-ay sa hustong pagsunod sa kompetensi. Ang modyul gibahin sa lima ka adlaw nga pagtulun-an:

1. Day 1 – Kalamidad sa Atong Rehiyon
2. Day 2 – Pagsusi sa Landslide Prone Area Map
3. Day 3 – Unsa ang Flood Hazard Map
4. Day 4 – Ang Fault Line Map
5. Day 5 – Ebalwasyon

Sa paggamit niini nga modyul, gilauman nga:

1. Mahibalo-an nimo ang mga lugar nga peligro ug sensitibo
2. Matun-an kung unsa ang *Landslide Prone Area Map*, unsa ang *Flood Hazard Map*, *Fault Line Map*, ug ang *Typhoon Hazard Map*.
3. Makahimo ug mga pamaagi o kalihukan isip pagpanganda sa mga posibleng disgrasya sa atong lalawigan ug rehiyon.

Subukin

Basaha ang mga pangutana ug Isulat ang tubag sa inyong papel o notbuk.

1. Ilista ang probinsya o syudad nga apektado sa Bagyong Sendong?
2. Unsa ang angayan ipakita sa mga tawo sa panahon sa kalamidad?
3. Unsa nga mga lugar ang adunay taas ang posibilidad nga kanunay maglinog?
4. Unsa nga mga lugar nga mubo ang posibilidad nga makasinati ug linog?
5. Pagsulat og duha (2) ka nga sakop sa mga musunod nga probinsiya:

Camiguin	Misamis Occidental	Misamis Oriental	Bukidnon	Lanao del Norte

PAGTULON AN 1	Mga Lugar nga Sensitibo sa Peligro Basi sa Lokasyon ug Topograpiya
--------------------------	---

Unang Adlaw

Tuklasin

Adunay bay mga kalamidad nga gakahitabo sa atong dapit o rehiyon?

Unsa kaha nga mga kalamidad ang dili nato mahikalimtan?

Basaha sa ubos ang kabahin sa Sending:

Ang Bagyong Sendong

Bagyong Sendong Midaut sa Mindanao Malinawon ug masub anon ang gabii niadtong ika-16 sa Diyembre, 2011 sa dihang gihapak ang atong nasud sa Bagyong Sendong. Daghang katawhan sa Cagayan de Oro ug Iligan City ang nanghilak sa pagkahanaw sa ilang mga panimalay ug mga miyembro sa pamilya. Matud pa sa *National Risk Reduction and Management Council (NDRRMC)*, miabot sa duol 3,000 katao ang nawad an ug kinabuhi.

Walay mga pagpabuto ug paglipay sa pag abot sa Pasko tungod sa panghitabo nga gidala sa Bagyong Sendong. Ngitngit kaayo ang tibuok palibot. Walay kuryente tungod kay ang kinabag-an sa Hilagang Mindanao mao ang nakahiagom sa daku kaayo nga epekto sa bagyo.

Matud pa ni Lito, usa ka lumulupyo, kini mao ang pinakamasulub on nga pasko sa kinatibuk an sa Hilagang Mindanao tungod sa kadaghan sa nangamatay ug nanga angol tugod sa kakusog sa bagyong Sendong.

Atong Desyembre 16, 2011 adunay probinsya sa Rehiyon 10 nakasinati sa bagyong Sendong. Ang probinsya sa Bukidnon ug Misamis Oriental ang naapektuhan. Sa kasaysayan sa Rehiyon,ang bagyong Sendong ang kinakusgan ug kinadaghanan gidala nga kadaot, dili lang sa mga butang apan lakip na ang mga tanom nga paninguhaan sa panginabuhi ug labaw sa tanan ang pagkutlo niini ug kinabuhi.

Suriin

Unsa ang atongbuhaton kon adunay bagyo o mga kalalamidad?

Kinahanglan ba nga manginlabot kita sa posible nga mga peligro nga mahimong dala sa atong kinaiyahan?

Ang rehiyon 10 adunay mga lugar nga bukid,

bungtod, pangpang, patag, ug kadagtan. Aduna pod kini isla. Basi sa lokasyon ug topograpiya,

adunay mga lugar nga sensitibo sa peligro, pareha sa kalamidad. Sa bagyong Sendong na ang probinsya sa Bukidnon ug Misamis Oriental ang naapektuhan.

Adunay mga peligro nga dala sa natural nga mga kalamidad nga moabot sa atong nasud. Adunay mga dapit sa atong nasud nga agianan sa daghang bagyo. Makasinati usab kita ug mga paglihok sa yuta nga dili nato mahibalo-an kung kanus a kini, busa gikinahanglan nga atong masayran maila ug matoltulan kini nga mga lugar.

Pagyamanin

tubaga ang mga musunod nga mga pangutana? Isulat kini sa imong papel o notbuk.

1. Unsa nga bagyo ang kinakusgan nga nahisgutan sa Hilagang Mindanao?
2. Unsa ang buot pasabot sa NDRRMC?
3. Asa nga rehiyon sa Mindanao ang nakahiagum sa daku nga kadaut nga dala sa bagyo Sendong?

PAGTULON AN

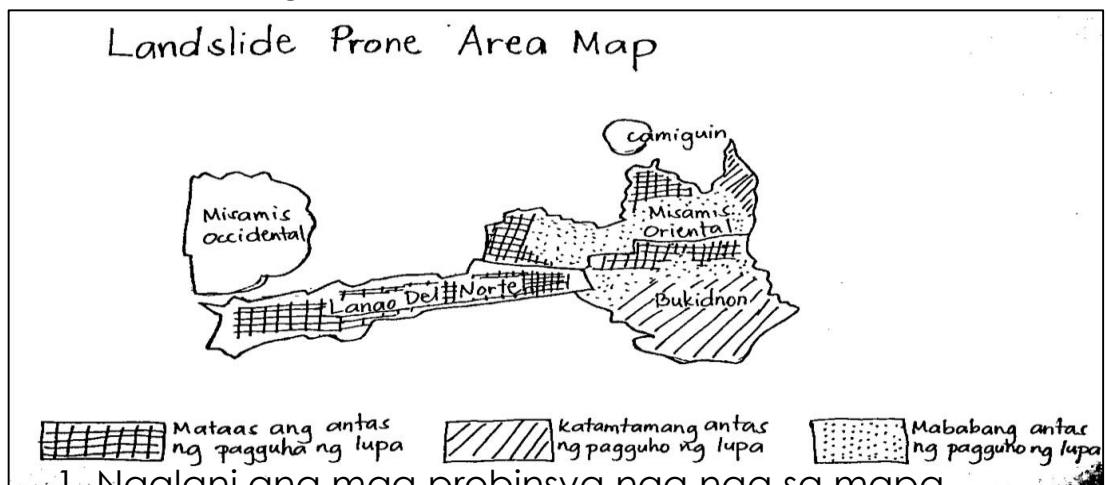
Mga Lugar nga Sensitibo sa Peligro Basi sa Lokasyon ug Topograpiya

Ikaduhang Adlaw

Tuklasin

Susiha ang mapa sa ubos ug tubaga ang mga pangutana sa ubos

1. Ngalani ang mga probinsya nga naa sa mapa.
2. Unsa ang mga simbolo nga gipakita niini.

3. Importante ba ang mapa para sa pagpangandam?

Suriin

Balika ug susi ang mapa sa ibabaw. Para sa unsa kini nga mapa?

Ang naa sa ibabaw, mao ang hulagway sa usa ka *Landslide Prone Area Map*. Kini naghatag ug giya karon mahibal-an ang lugar nga dunay tsansa sa paguho sa yuta.

Ang matag simbolo nga ginapakita sa usa ka *Landslide Prone Area Map*, daku ug kahimuan aron mahibaloan ang mga dapit nga angayan natong likayan ilabina kung adunay umalabot nga mga kalamidad.

Ang pagpakabana o pagpanginlabot sa mga peligro nga mahimong dala sa atong kinaiyahan usa ka aksyon nga kinahanglan tamdan sa tanan.

Pagyamanin

Basi sa *Landslide Prone Area Map* sa ibabaw. Tubaga ang pangutana sa ubos. Isulat kini sa inyong papel o notbuk.

1. Pila ka mga probinsya ang makita sa mapa?
2. Asa kini nahisakop nga mga lugar?
3. Unsa nga probinsya nga mubo ang kahigayunan nga muguho?

PAGTULON AN

3

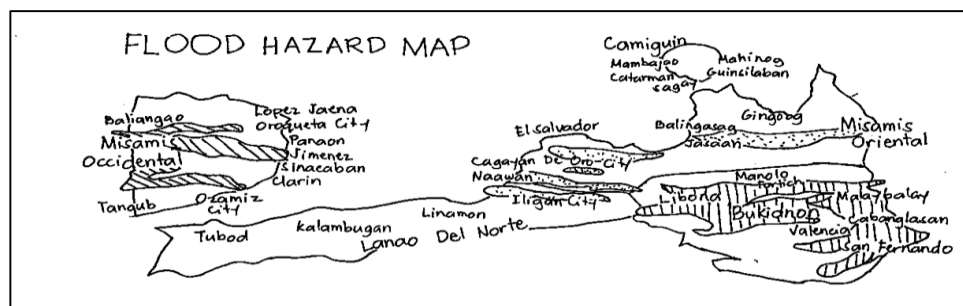
Pag-ila sa mga Flood Hazard Map

Ikatulong Adlaw

Tuklasin

Ihulagway ang mapa sa ubos. Unsay inyong nakita?

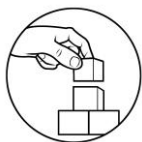

Suriin

Unsay kalahian sa *Flood Hazard Map* ug sa pisikal map sa rehiyon?

Kung atong susihon ang hulagway sa *Flood Hazard Map*, atong mamatikdan nga aduna kini kalahianan sa uban nga mga mapa nga ato nang natun-an.

Sa *Flood Hazard Map*, gipakita niini ang gitason sa tubig kon mosaka kini. Gipakita usab kung asa nga lugar sa Rehiyon X ang dili bahaanan kung mukusog ang ulan, ug ang lugar nga may purohan nga magbaha.

Payamanin

Isulat sa imong notbuk o papel, ang gipangayo sa kada numero:

1. Sa gipakita sa mapa, unsa nga mga dapit ang adunay taas ang kahigayunan sa pagbaha?
2. Unsa nga mga dapit nga anaa sa mapa nga mubo ang kahigayunan sa pagbaha?
3. Pila ka probinsya ang naglangkub sa tibuok rehiyon?

PAGTULON AN 4	Ang Fault Line Map
-------------------------	---------------------------

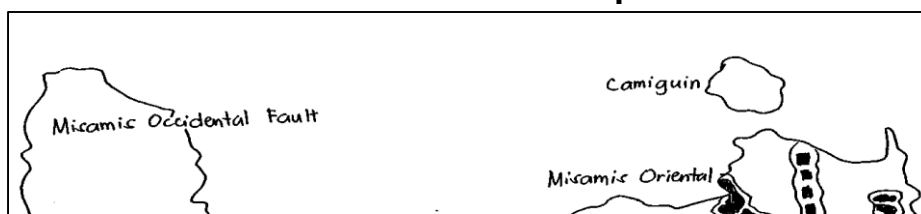
Ikaupat nga Adlaw:

Tuklasin

Tun-i ang Fault line Map. Para asa kini?

Fault Line Map

Suriin

Basi sa *Fault Line Map* sa ibabaw unsay angayan natong bantayan?

Ang mapa sa ibabaw, naghulagway sa mga lugar nga posible nga mao ang sentro sa linog. Ang baga nga linya nagapahayag sa mga lugar nga makasinati kanuany sa linog.

Gawas sa peligro nga epekto sa linog, Kinahanglan nga ato gyud mahibaloan kung asa ug unsa nga mga dapit ang sentro o kasagara makasinati sa linog. Bisan pa kung dili nato mahibaloan kung kanus-a mahitabo ang linog. Gikinahanglan nga ato kini mapangandaman.

Pagyamanin

Tubaga ang mga pangutana sa ubos ug isulat sa tubag sa papel o notbuk.

1. Unsa nga kalamidad ang ginapakita sa mapa?_____
2. Sumala sa mapa, unsa ang buot ipasabot sa baga nga linya?_____
3. Unsa nga mga lugar ang kanunay makasinati sa linog?_____

Ikalima nga Adlaw

Isaisip

Pun-i ang blanko sa kahon sa ubos. Isulat ang inyong tubag sa papel o notbuk.

_____ naghatag ug giya koaron mahibal-an ang lugar nga dunay tsansa sa paguho sa yuta.

Sa _____, gipakita niini ang gitas-on sa tubig kon mosaka kini.

_____ naghulagway sa mga lugar nga posible nga mao ang sentro sa linog. Ang baga nga linya nagapahayag sa mga lugar nga makasinati kanuany sa linog.

Isagawa

Sa panahon nga atong mahibalo-an nga adunay umaabot nga kalamidad pinaagi sa mga impormasyon nga gipaabot kanato, unsa man nga mga pagpangandam ang angayan natong pagabuhaton? Angayan ba nga atong kining tagaan ug pagtagad?

Tayahin

Susiha pag-usab ang mapa sa ibabaw. Isulat ang mga gipangayo nga tubag.

Mga lugar nga taas ang posibilidad nga epekto sa bagyo	Mga lugar Nga igo-igo lang ang epekto sa bagyo	Mga lugar nga mubo ang epekto sa bagyo

Susi sa Pagwawasto

SUBKIN

1. Rehiyon X / Cagayan de Oro City
2. Pagtinabangay
3. Kalilangan, Cabanglasan, Lanao del Norte, Misamis Occidental
4. Misamis Oriental
5. **Camiguin**- Mambajao, Catarman, Sagay, Mahinog, Guinsiliban
- Misamis Occidental**- Lopez Jaena, Baliangao, Tangub, Ozamis
- City, Clarin, Sinacaban, Jimenez, Panaon, Oroquieta City **Misamis Oriental**- Gingoog, El Salvador, Balingasag, Jasaan, Naawan, Cagayan de Oro City

UNANG ADLAW:

Susi sa Pagwawasto

Pagayanan:

1. Bagyong Sendong
2. NDRRMC- National Risk Reduction Management Center
3. Hilagang Mindanao

IKADUHANG ADLAW:

Mga Susi sa Pagwasto

Pagayanan:

1. 5
2. Rehiyon X
3. Misamis Oriental

IKATULONG ADLAW:

Susi sa Pagwawasto

Pagayanan:

1. Balingasag, Jasaan, Cagayan de Oro, Naawan, Iligan City
2. Manolo Fortich, Libona, Malaybalay, San Fernando, Cabanglasan, Valencia
3. 5

IKAPAT NA ADLAW:

Susi sa Pagwawasto

Pagayanan:

1. Ilig
2. mga lugar nga possible nga magling
3. Kalilangan, Cabanglasan, Lanao del Norte, Misamis Occ.

IKALIMANG ADLAW:

Susi sa Pagwawasto

Pagayanan:

1. Wala
2. Camiguin
3. Misamis Occidental, Misamis Oriental, Lanao del Norte, ug Bukidnon

Isa'sip
Landslide Prone Area Map
Flood Hazard Map
Fault line Map

Sanggunian:

- *Batayang Aklat sa Aralin Panlipunan 3 Rehiyon X- Hilagang Mindanao Mga Pahina 91-103
- \ *Aralin 11.1 AP3LAR-g-11.1

For inquiries or feedback, please write or call:

Department of Education – Division of Malaybalay City

Office Address: Sayre Highway P-6, Casisang, Malaybalay City

Telefax: (088) 314-0094

EmailAddress: malaybalay.city@deped.gov.ph